

**Universitat Autònoma
de Barcelona**

NON TAKE-UP

Una explicació racional (Resum Executiu)

Pere Joan Garcia de la Rocha

José Antonio Noguera

Treball de Fi de Grau – Sociologia

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

20 de maig del 2019

El nostre estudi està enfocat en investigar el fenomen del *non take-up* mitjançant la Teoria de l'Elecció Racional i la Teoria dels Jocs d'Estratègia. Ens focalitzem en la modalitat de *non take-up* derivada a través de l'estigma i la pregunta que ens formulem és: **el *non take-up* degut a motius d'estigma pot ser explicat a través del seguiment de normes?**

El primer que fem per a respondre aquesta pregunta és diferenciar entre dues modalitats d'estigma: un degut a motius personals i l'altre per raons de caire més aviat social. El primer és descrit com el sentiment propi d'una persona que afirma que els beneficis li faran transmetre una identitat devaluada. En contrast, el segon és la percepció que d'altres persones són les que devaluen la pròpia identitat. Ens recolzem en les afirmacions de Baumberg (2015) sobre el fet que la reclamació de beneficis és estigmatitzada per raons de reciprocitat, i trobem per tant que la relació entre el fenomen del *non take-up* i la conducta induïda a través del compliment de normes pot resultar de gran importància per al seu explicament. Les dues modalitats d'estigma que hem discernit les lliguem amb dos tipus de normes diferents: mentre que l'estigma per causes personals l'expliquem en termes de racionalitat per l'adhesió al que prescriu una norma moral, l'estigma per raons socials el descrivim pel seguiment d'una norma social o quasi moral. Així doncs, el nostre objecte d'estudi està construït entorn al fet que la no reclamació dels beneficis per motius d'estigma pot ser explicada per normes socials, morals o quasi morals que proscriuen extreure recursos dels demés si no s'és un elegible meritori. Aquests mèrits són basats en judicis sobre el nivell de necessitats i sobre el nivell d'esforç: aquells elegibles que no se'ls hi considera un nivell de necessitats suficients (persones no vulnerables social i econòmicament) o que no han realitzat un esforç considerable (gent amb ingressos en "negre" o patrimonis però que no treballen, o persones en situació d'atur però que no busquen feina) com per a ser considerats mereixedors dels ajuts, tenen una identitat social i personal devaluada i, per tant, no són considerats dignes per a obtenir les prestacions.

A partir de la Teoria de Jocs i els seus dilemes típics d'acció col·lectiva i cooperació busquem plasmar la nostra hipòtesis principal i donar-li una explicació racional i plausible al fenomen. Utilitzem el *Dilema del Gallina* per a representar aquest problema d'acció col·lectiva que suposa reclamar o no reclamar les prestacions, doncs és el joc que millor exemplifica la situació de *take-up* i *non take-up*, donat que els agents es troben immersos en un conflicte que els obliga a decidir qui és el "gallina" que decideix no reclamar per a que els demés puguin beneficiar-se dels ajuts.

DILEMA DEL GALLINA

	C	NC
C	3,3	2,4
NC	4,2	1,1

$$U(\text{NC}) > U(\text{CC}) > U(\text{CN}) > U(\text{NN})$$

D'entrada i sense informació prèvia, és impossible saber quin dels dos equilibris prevaldrà, ja que aquests depenen de factors externs que van més enllà del joc. Què és el que provoca que els agents decideixin cooperar en certs casos (és a dir, que decideixin no sol·licitar les prestacions) mentre d'altres prefereixen no fer-ho (o sigui, mentre d'altres les sol·liciten)? L'adscripció de normes. Les normes donen solució a jocs d'aquest estil conduint als agents cap a un dels dos equilibris i monitoritzant les estratègies dels individus segons les condicions en quant al seu nivell de necessitats i d'esforç. Per tant, la norma (social, moral o quasi moral) que proscriu extreure recursos dels demés si no s'és elegible meritori (en quant a necessitats i esforç) direcciona a un seguit d'individus cap al *non take-up*, facilitant l'equilibri "NC" dins del dilema. La nostra proposta de validació empírica és dissenyada a partir d'un experiment conductual: construïm un joc en forma d'enquesta amb l'objectiu de simular una situació d'acció col·lectiva similar a la que se'ns presenta amb el fenomen del *non take-up*. Com podem veure en la següent figura, l'estructura del joc que hem plantejat té la mateixa matriu de beneficis que el *Dilema del Gallina*.

JOC NOTES

	1p	3p
1p	1,1	1,3
3p	3,1	0,0

$$U(\text{NC}) > U(\text{CC}) > U(\text{CN}) > U(\text{NN})$$

Les nostres hipòtesis són les següents:

- ➔ **H1:** un nivell de necessitats suficient i d'esforç considerable comporten una disminució del *non take-up*.
- ➔ **H2:** els subjectes amb un nivell de necessitats i d'esforç considerable són percebuts per la resta com a elegibles meritoris.
- ➔ **H3:** un nivell de necessitats suficient i/o d'esforç considerable comporta més penalitzacions sobre aquells que transgredeixen la norma.
- ➔ **H4:** un nivell de necessitats insuficient i/o d'esforç escàs comporta un augment de les emocions de vergonya o culpa.

Un cop realitzats tots els tractaments del experiment, podem afirmar que un nivell de necessitats suficient i d'esforç considerable comporten una disminució del *non take-up* dins del joc, és a dir, els individus que havien estudiat però que igualment necessitaven els 3 punts perquè no els hi havia anat bé l'examen s'abstenien d'agafar els 3 punts només en un 20% dels casos. També hem pogut confirmar la segona de les hipòtesis, així que no només els propis individus amb unes necessitats suficients i esforç considerable es veuen mereixedors dels 3 punts, sinó que la resta de subjectes els perceben també com a dignes d'obtenir la puntuació màxima. Malgrat no poder confirmar les dues hipòtesis finals, hem pogut comprovar com el mereixement per condicions de necessitat i d'esforç existeix i, per tant, com aquestes dues variables indueixen a escollir els 3 punts en cas de ser-ne meritori (i com provoca el *non take-up* en situacions on els mèrits no són suficients). Així doncs podem afirmar que les normes són un factor explicatiu a l'hora de donar solucions a jocs com el nostre, basats en *Dilemes del Gallina*, i conduir als actors cap a un equilibri concret. Per tant, podem concloure que el *non take-up* per motius d'estigma pot ser explicat a través del seguiment de normes (socials, morals o quasi morals) que proscriuen extreure recursos dels demés si no s'és elegible meritori (en quant al nivell de necessitats i d'esforç).